

KVALITETSDEKLARATION

Doktorsexaminerades villkor under forskarutbildningen och i arbetslivet

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Befolkningens utbildning

Produktkod

UF0549

Referenstid

Tiden efter doktorsexaminationen som skett under tiden 2007-2017

Tiden under utbildningen. Antagningsdatumen för urvalet spänner över tiden 1975-2016.

Frågor om aktuella förhållanden avser mättillfället som var 2018-2019

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med undersökningen är att visa resultat över doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden, deras erfarenheter av forskarutbildningen samt nuvarande och tidigare villkor i arbetslivet och under utbildningen.

Statistiken bidrar till att öka förståelsen för doktorsexaminerades arbetsvillkor, möjligheten till trygga anställningar och skillnader mellan kvinnors och mäns arbetsuppgifter.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistikanvändarna vill ha information om doktorsexaminerades villkor i arbetslivet och under utbildningen. Det finns behov av information om skillnader i både utbildning och arbete för kvinnor och män. En viktig aspekt i undersökningen är trygga anställningar.

Huvudanvändarna av statistiken är Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) och Universitetskanslersämbetet. Andra viktiga användare av statistiken är universitet och högskolor och andra myndigheter.

Statistiken används för att beskriva de möjligheter som olika forskningsämnesområden ger på arbetsmarknaden.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken beskriver sysselsättningen bland de som tagit ut en doktorsexamen mellan 2007 och 2017.

- Erfarenheter av forskarutbildningen, kontakt med handledare, kränkande särbehandlingar och sexuella trakasserier under utbildningen
- Hur lång tid tog det att få ett första kvalificerat arbete? Skillnad på kön och forskningsämnesområde?
- Huvudsaklig sysselsättning
- Överensstämmelse mellan utbildning och arbete
- Arbetets krav på färdigheter.

1.2.1 Objekt och population

Statistikens intressepopulation är de som tagit ut en doktorsexamen de tio senaste åren, inte är över 67 år vid 2018 slut och är folkbokförd i Sverige vid undersökningsperioden.

Målpopulationen stämmer sannolikt väl överens med intressepopulationen med tanke på att Universitets- och högskoleregistret bör innehålla uppgifter om registrerade personer, examina som har utfärdats och producerade högskolepoäng. Observationsobjekten är de avgångna som **faktiskt** har rapporterats in till Universitets- och högskoleregistret. Såväl observationsobjekt som målobjekt är individer.

1.2.2 Variabler

De viktigaste målvariablerna är följande:

- Nöjdhet med utbildningens färdighetsträning. Urvalspersonen fick själv göra en bedömning av utbildningens färdighetsträning utifrån fasta delområden och fasta svarsalternativ.
- Särbehandlande kränkningar och sexuella trakasserier. Urvalspersonen fick själv göra en bedömning utifrån fasta delområden och fasta svarsalternativ.
- Huvudsaklig sysselsättning. Urvalspersonen fick själv göra en bedömning av sin huvudsakliga sysselsättning utifrån fasta svarsalternativ.
- Överensstämmelse mellan utbildning och arbete. Urvalspersonen fick själv göra en bedömning av överensstämmelsen mellan arbetet och det område som utbildningen varit inriktad mot utifrån fasta svarsalternativ.
- Arbetets krav på färdigheter. Urvalspersonen fick själv göra en bedömning av arbetets krav på färdigheter utifrån fasta delområden och fasta svarsalternativ.

Mål- och observationsvariablerna utgörs av svaren på frågorna i frågeformuläret och stämmer väl överens med intressevariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är antal eller andelar av populationen eller delgrupper av populationen med en viss egenskap.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

- Forskningsämnesområde (Fos1)
- Kön
- Svensk/utländsk bakgrund
- Födelseland (2 grupper)
- Ålder vid examen(2 grupper)
- Ålder idag (2 grupper)
- Kommungrupper (SKL 2017 grov nivå)

1.2.5 Referenstider

Tiden efter doktorsexaminationen som skett under tiden 2007-01-01 - 2017-12-31.

Tiden under utbildningen. Antagningsdatumerna för urvalet spänner över tiden höstterminen 1975 till vårterminen 2016

Frågor om aktuella förhållanden avser mättillfället, som var någon gång mellan 2018-10-26 - 2019-01-14.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistikens kvalitet speglar kvaliteten i de register som data hämtas ifrån:

- Universitets- och högskoleregistret - Doktorander och examina i högskoleutbildningen på forskarnivå
- Registret över totalbefolkningen (RTB)

Den sammanlagda bedömningen är att de statistiska register som ligger till grund för statistiken håller god kvalitet. Statistiken redovisas inte med osäkerhetsintervall.

Tillförlitligheten i uppgiftslämnarens svar bedöms vara god för frågorna som gäller arbetet. Det finns inga indikationer på att tillförlitligheten skulle vara låg.

Tillförlitligheten på frågorna som rör utbildningen bedöms vara relativt god. Vissa kan ha haft svårt att svara på frågorna om utbildning då det för vissa var för väldigt länge sedan.

Tillförlitligheten på frågorna om särbehandlande kränkningar och sexuella trakasserier bedöms vara relativt god. Frågorna är känsliga men efter metoo-upproret 2017 finns troligt en större vilja att rapportera än förut.

2.2 Osäkerhetskällor

De osäkerhetskällor som har störst betydelse för statistiken är urval (att inte alla objekt i målpopulationen undersökts), bortfall (beror på att svar helt eller delvis saknas för vissa personer i urvalet) samt mätning (beror främst på att frågor eller svar missförstås).

2.2.1 Urval

Undersökningen är en stratifierad urvalsundersökning. Universitets- och högskoleregistret användes för att ta fram den aktuella rampopulationen som omfattade 22 890 personer efter de avgränsningar som beskrivs i avsnitt 1.2.1. Ramen stratifierades på 12 stratum innan ett urval på 10.000 personer drogs. Stratifieringen skedde efter kön och forskningsutbildningsämne.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen för undersökningen är de som avslutat en doktorsexamen mellan 2007 och 2017 enligt SCB:s Universitets- och högskoleregister. Personerna var max 67 år vid slutet av 2018.

Under undersökningens gång framkom att 2 personer inte tillhörde målpopulationen eftersom de uppgav att de disputerat innan 2007 men registrerat sin examen efter 2007. En anhörig till en urvalsperson uppgav att denne flyttat utomlands. Denna kända övertäckning togs bort från ramen. Storleken på den totala övertäckningen är okänd men bedöms vara liten.

Att objekt finns med i rampopulationen fast de inte tillhör den, så kallad undertäckning, är svårt att uppskatta men bedöms också vara liten. Totalt sett bedöms täckningsfelen i denna undersökning vara försumbara.

2.2.3 Mätning

Undersökningen genomfördes som en post- och webbenkät. I enkäten fanns mestadels frågor med fasta svarsalternativ. Vissa av frågorna var av den typen att uppgiftslämnarna skall minnas några år tillbaka, vilket givetvis innebar en risk för minnesfel och på så vis mätfel. Det kan också uppstå tolkningsproblem eller definitionsproblem som bidrar till mätfel.

Det har inte gjorts några djupare studier över eventuella mätfel, men enkäten har utformats i nära samarbete med mätteknisk expertis i syfte att minimera risken för mätfel. Flera av frågorna var så kallade attitydfrågor, för vilka det är ett välkänt problem att definiera och uppskatta mätfel och dess inverkan på resultaten.

Fråga 26 som handlar om branschtillhörighet har uteslutits ur rapporteringen. Den hade stort partiellt bortfall och många uppgiftslämnare hörde av sig och undrade om frågan. De hade svårigheter att lämna svar till vilken bransch de tillhörde och tyckte inte alternativen passade.

2.2.4 Bortfall

Den vägda svarsandelen var 59,0 och den ovägda svarsandelen var 59,8. Bortfallet var stort bland män och individer under 35 år. Det är svårt att bedöma bortfallets konsekvenser på undersökningens tillförlitlighet, men potentiellt negativa effekter har motarbetats via kalibrering av designvikterna. För beskrivning av denna metod se kapitel 6 i *Estimation in the presence of nonresponse and frame imperfections*¹.

2.2.5 Bearbetning

Registrering av data sker genom att inkomna enkäter läses in maskinellt (skanning). Skanningprogrammet kontrollerar så att valida värden registreras vid skanningen. De värden som faller ut som fel i dessa kontrolleras rättas upp manuellt med stöd av skanningprogrammet, s.k. verifiering.

Eftersom nästan alla variabler i undersökningen är kategoriska med slutna svarsalternativ bör inte skanningen ge upphov till några stora fel vid registrering av data. Givetvis uppstår dock fel, därför görs granskning av skannade data. Viss kodning av öppna svar på ett fåtal frågor har gjorts. Efter verifieringen görs ytterligare kontroller av registrerade data. Logiska kontroller görs så att svar på olika frågor inte är orimliga i förhållande till varandra. I de fall där endast ett svarsalternativ är tillåtet kontrolleras så att inte dubbelmarkeringar finns. Rättning av dubbelmarkeringar för kategoriska variabler sker efter en viss prioriteringsordning. I vissa fall sker rättningen utifrån svaren på andra frågor i enkäten. Eftersom antalet upprättningar i denna undersökning har varit litet bedöms effekterna på de slutliga skattningarna som relativt små.

Punktskattningar och konfidensintervall har beräknats med hjälp av ett av SCB egenutvecklat estimationsprogram, ETOS. Skattningarna har förts över till Excel där ytterligare bearbetningar har gjorts för att skapa de diagram som publicerats i temarapporten, samt de tabeller som publicerats separat.

¹ https://www.scb.se/statistik/publikationer/OV9999_2000I02_BR_X97%C3%96P0103.pdf

Det är svårt att bedöma effekten av de fel som kan ha uppstått vid bearbetningen. Ingen studie har gjorts för att försöka bedöma storleken på denna felkälla.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Referensperiod för huvudsakliga parametrar avseende nuvarande arbete är oktober 2018. Publicering av undersökningens resultat sker i april 2019. Framställningstid blir därmed omkring sex månader.

3.2 Frekvens

Statistiken har endast tagits fram en gång tidigare. Datainsamling har skett mellan slutet av oktober 2018–mitten av januari 2019.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan,

www.scb.se/hitta-statistik/publiceringskalendern.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultat från undersökningen publiceras i temarapporten *Doktorsexaminerades villkor i arbetslivet och under utbildningen* på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0549. Resultaten sammanfattas i statistiknyheter.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Forskare, utredare m. fl. kan efter särskild prövning få tillgång till avidentifierade mikrodata.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas i form av text, tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Framtagningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistikens framställning (StaF)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Kvalitetsdeklaration*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0549.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

En undersökning som undersöker samma population har genomförts en gång tidigare, 2003, med lite annorlunda frågeställning. Många nya frågor har tillkommit, frågor har tagits bort och viss justering i frågeformuleringar och svarsalternativ skiljer mellan dessa undersökningar. Men jämförbarheten mellan de frågor som är desamma är god.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

I den publicerade statistiken ingår ett flertal olika redovisningsgrupper och jämförelser kan göras mellan dessa, bl.a. mellan kvinnor och män, åldersgrupper, forskningsämnesområde och utländsk bakgrund.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Statistiken avseende aktuell situation på den svenska arbetsmarknaden avser hösten 2018 och är inte direkt sammanvändbar med annan statistik. Från SCB:s register över befolkningens utbildning går det att skapa nya redovisningsgrupper för specialbearbetningar.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Skattningarna för samtliga tabeller är konsistenta över samtliga redovisningsgrupper.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken är officiell.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Personuppgifter bevaras i 15 år efter publicering.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Undersökningen är inte berörd av någon EU-reglering och ingen internationell rapportering sker.

F Historik

En tidigare undersökning har gjorts på samma population. Forskarexaminerades arbetsmarknad (www.scb.se/UF0549).

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Karolin Frisk
E-post	fornamn.efternamn@scb.se
Telefon	010-479 6372